

A Transparency International Magyarország (TI) mint a korrupcióval szembeni fellépésért elkötelezett szakmai szervezet már számtalanszor felhívta a figyelmet az üzleti elit és a politikai hatalom összefonódásából eredő korrupciós kockázatokra, amelyek meghatározó tényezőként játszanak közre a párt- és kampányfinanszírozás átláthatatlanságában (részletesen: [itt](#) olvasható). A TI arra is rámutatott, hogy Magyarországon az elmúlt években a korrupció új minőségének a kialakulása figyelhető meg. A magán- és a csoportérdekek a közérdeket kiszorítva, megelőzve érvényesülnek a közhatalom gyakorlása során, vagyis a korrupció foglyul ejtette a közhatalmat. Ennek az ún. *state capture* jelenségnek (bővebben: [itt](#) olvasható) a nyomai megfigyelhetőek a választási eljárásról szóló, az Országgyűlés által 2012. november 26-án elfogadott törvényen is.

A korrupcióval szemben elutasító közélet érdekében a választójogra vonatkozó szabályozásnak azt kell biztosítania, hogy Magyarországon a politikai szereplők átlátható forrásból származó és számon kérhető módon felhasznált pénzből finanszírozott kampányt folytatva, minden résztvevő számára egyenlő esélyeket biztosító megmérettetés eredményeként nyerjenek felhatalmazást a közhatalom gyakorlására. Az elfogadott választási eljárási törvény azonban nem teremt átlátható viszonyokat. Továbbra is meghagyja annak a lehetőségét, hogy az ehhez szükséges erőforrásokkal rendelkező politikai szereplők tisztázatlan eredetű pénzeket ellenőrizhetetlen módon fordítsanak kampánycélokra.

A törvény a választójog gyakorlását a választópolgárok névjegyzékébe történő felvételhez köti, ezzel bevezeti a választási regisztráció intézményét. A választásokon való eredményes szereplés előfeltétele az, hogy az adott politikai erő szimpatizánsai minél nagyobb számban regisztráltassák magukat. A regisztrációra ösztönzés kizárólag a választói akarat befolyásolásával vagy annak megkísérlésével, azaz kampányeszközök alkalmazásával lehet sikeres. A választójog gyakorlásának a regisztrációhoz kötése tehát valójában a regisztráció iránti kampány intézményesítését szolgálja. A törvény a regisztrációs kampányt azonban semmilyen módon nem szabályozza, így annak során bármely befolyásolási eszköz igénybe vehető és korlátlan mennyiségű pénz elkölthető. Ezáltal értelmét veszíti az a rendelkezés is, amely a szavazás napját megelőzően ötvennapos választási kampányt engedélyez, hiszen semmi nem tiltja, hogy a regisztráció iránti kampány keretében is ténylegesen választási kampány folyjék. Regisztrálni a választás időpontját megelőző 15. napig bármikor lehet, így a regisztráció iránti kampány keretei között időben tetszőlegesen elhúzható, akár folyamatosan zajló kampánytevékenységre is lehetőség nyílik. Az egymásra torlódó kampányok jelentősen továbbnövelik a kampánykiadásokat. Ennek fedezése a politikai szereplőket újabb, átláthatatlan forrásból származó pénzek ellenőrizetlen elköltésére sarkallja. A regisztráció nem más, mint a választási kampányra vonatkozó korlátozások megkerülésének eszköze. Költséges politikai kampányok sorozatát eredményezi és ezzel növeli a választási kampányokat amúgy is jellemző korrupciót.

A politikai pártok érdekében kampányoló civilszervezetek tevékenységének szabályozatlansága is jelentős korrupciós tényező. Az új választási eljárási törvény a jelölő szervezetek kampánytevékenységét ugyan korlátok közé szorítja, meghatározva,

hogy mely eszközökkel és mikor kampányolhatnak, azt azonban nem tiltja, hogy civilszervezetek a pártok számára tilalmazott időszakban is és akár a pártok által nem használható eszközöket igénybe véve pártkampányt folytassanak. A pártközeli civilszervezetek korlátozások nélkül, tetszőleges eszközökkel kampányolhatnak a preferált párt választási sikere érdekében vagy éppen a regisztrációra buzdíthatnak leplezetlen politikai reklámok közzétételével. Ezzel a törvény lehetővé teszi a pártoknak, hogy kampánytevékenységük egy részét outsourcing keretében a kampányszabályok által nem korlátozott egyesületekre bízzák. A kampányszabályok alól biztosított könnyű kibúvás újabb lehetőség az ellenőrizetlen pénzköltésre és a szabályozatlan kampánytevékenységre.

A kampányeszközökre vonatkozó szabályozás sem válik a korrupció elleni küzdelem hasznára. Az új választási eljárási törvény önkényesen válogat a politikai kampány lehetséges eszközei között. Az önkényesség több szinten tetten érhető. Önkényes az, hogy a kereskedelmi hirdetések piacáról kirekeszti az elektronikus médiumokat, miközben a szintén a kereskedelmi hirdetési felületek közé tartozó óriásplakátok megengedett kampányeszközök maradnak. Az is önkényes, hogy az elektronikus médiaeszközök közül csak a közszolgálati eszközökben történő hirdetés megengedett. Ésszerű indoka annak sincsen, hogy a nyomtatott kampányfelületek közül az írott sajtó politikai reklámtarifáit be kell jelenteni az Állami Számvevőszéknek, míg a sokkal költségesebb óriásplakátok árai rejtve maradhatnak.

A kampányeszközök szabályozásának önkényessége nemcsak a korrupciót fokozza – hiszen ellenőrizetlen pénzköltésre ösztönöz – hanem leplezetlen módon felszámolja az esélyegyenlőséget a politikai versengésben. Egyértelmű, hogy a jelenlegi kormánytöbbségnek kedvez az, hogy a kormány által szorosan ellenőrzött elektronikus közmédiumokban lehet választási kampányt folytatni, a kereskedelmi televíziókban azonban nem. A törvény megmagyarázhatatlan elfogultsága az óriásplakátok javára szintén a most kormányzó pártok érdekét szolgálja, mert tudott, hogy ezen a kevésbé ellenőrizhető, ám nagyon drága hirdetési piacon a hozzá közel álló szereplők meghatározó befolyással bírnak (erről bővebben [itt](#) olvashat meg [itt](#) is).

A most elfogadott választási eljárási törvény ahelyett, hogy felszámolná a kampányfinanszírozást a rendszerváltozás óta meghatározó korrupciót, fenntartja az átláthatatlan és kontrollálatlan pénzköltés rendszerét. A törvény magát a kampányfinanszírozást nem szabályozza, eltörli ugyanakkor azt a jelenlegi szabályt, amelynek értelmében képviselőjelöltenként legfeljebb egymillió forint költhető a kampány során. Az még persze nem korrupció, ha törvényes forrásból származó és nyilvánosság előtt elszámolt módon a pártok sokat költenek kampányaikra. A törvény azonban nem kíváncsi a korlátlan kampányköltségnek a forrására és nem követel hatékony elszámolást sem, így átláthatóság helyett csak drágaságot teremt.

A regisztráció a választási kampányok időbeli korlátozását teszi súlytalanná, a civilszervezetek által folytatott pártkampányra vonatkozó szabályok hiánya pedig az amúgy is önkényesen korlátozott kampányeszközök alól biztosít széleskörű kibúvót. Az

új választási eljárási törvény eleve is gyenge, a korrupcióval szemben hatástalan és az esélyegyenlőséget romboló kampányszabályai tehát könnyen kijátszhatóak.

Egy színleg egyetlen párthoz sem kötődő civilszervezet valamely párt választási sikerét a regisztrációra buzdító politikai hirdetésekkel is elősegítheti és erre akár a kampányidőszakon kívül is lehetősége van. Ha óriásplakátokon hirdet, még a költségekről sem kell számot adnia. Mivel az óriásplakátok piacán meghatározó befolyással bíró cégek a most kormányzó pártokhoz lojálisak, így a jelenlegi kormánykoalíció pártjait nyugodtan beírhatjuk az előbbi képletben szereplő meg nem nevezett párt helyébe. A választási eljárási törvény kampánykorrupcióval szembeni tétlensége miatt nincsen akadálya annak, hogy a köztéri hirdetési piacon meghatározó befolyással bíró szereplőknek közbeszerzések útján vagy más módon juttatott közpénzek egy része az óriásplakátokon a kormányzó pártok érdekében kampányt folytató civilszervezetek költségeit fedezze. Így a kampányszabályok kijátszása egyszersmind a közpénzek korrupt felhasználását is leplezi, hiszen a kormányhoz közel álló óriásplakátokon bármikor, bármekkora összegért lehet kampányolni és a költségekkel nemcsak hogy nem kell elszámolni, de még az összeget sem kell nyilvánosságra hozni.